

**Bulla contra errores
Martini Lutheri
et sequacium.**

LEO Episcopus Seruus Seruorum Dei/ Ad perpetuam rei memoriam. Exurge dñe & iudica causas tuam/ memor esto improperiorum tuorum/ eorum quæ ab insipientibus fiunt tota die / inclina aurem tuam ad preces nostras/ quoniam surrexerunt uulpes querentes de

moliri uineam/ cuius tu Torcular calcasti solus/ & ascensus ad patrem/ eius curam/ regimen / & administrationem Petro tanquam capiti/ et tuo Vicario/ eiusque successoribus instar triumphantis Ecclesie commisit/ exterminare nititur eam Aper de silua/ & singularis ferus de pascieam. Exurge Petre/ & pro pastoralis cura prefata tibi (ut prefertur) diuinitus demandata/ intende in causas sanctæ Romanæ Ecclesiæ/ Matris omnium ecclesiarum/ ac fidei Magistre/ quam tu/ iubente Deo/ tuo sanguine consecrasti/ contra quam sicut tu premonere dignatus es/ insurgunt Magistri mendaces introducentes sectas perditionis sibi celerem interitum superducentes/ quorum lingua ignis est/ inquietum malum/ plena ueneno mortifero/ qui Zelum amarum habentes/ & contentiones in cordibus suis/ gloriantur/ & mendaces sunt aduersus ueritatem. Exurge tu quoque quesumus Paule/ qui eam tua doctrina/ ac pari martyrio illuminasti/ atque illustrasti. Iam enim surgit nouus Porphirius/ qui sicut ille olim sanctos Apostolos iniuste memordit, Ita hic sanctos Pontifices predecessores nostros contra tuam doctrinam

a ii

eos non obsecrando / sed increpando / mordere / lacerare /
ac ubi cause sue diffidit / ad cōiicia accedere nō ueretur /
morem Hereticorum / quorū (ut inquit Hieronymus)
ultimum presidium est / ut cum conspiciant causas suas
damnatum in / incipiant uirus serpentis lingua diffundere /
& cum se uictos conspiciant / ad contumelias pro
silire. Nam licet hereses esse ad exercitationem fidelium
tu dixeris oportere / eas tñ ne incrementum accipiant /
neue uulpecule coalescant / in ipso ortu / te intercedēte /
& adiuuante / extingui necesse est. Exurgat deniq; om̄
nis sanctorū / ac reliqua uniuersalis ecclesia / cuius uera
sacrarum litterarū interpretatione posthabita / quidaz /
quorum mentem pater mendacii excecavit / ex ueteri he
reticorum instituto / apud semetipsos sapientes / scriptu
ras eadem aliter quam Spiritus sanctus flagitet / p̄prio
dūtaxat sensu / ambitionis / aureq; popularis causa / teste
Ap̄to / interpretant / imo uero torquēt / & adulterāt. Ita ut
iuxta Hieronymum / iam nō sit Euangelium Xpi / sed
hominis / aut quod peius est / Diaboli. Exurgat in quaz
prefata ecclesia sancta Dei / & una cum beatissimis apo
stolis prefatis / apud Deum omnipotēte / intercedat / ut
purgatis ouium suarum erroribus / eliminatisq; a fide
lium finibus heresibus uniuersis / ecclesie sue sancte pas
cem / & unitatem cōseruare dignetur. Dudum siquidē /
quod pre animi angustia / & merore exprimere uix pos
sumus / fide dignorum relatu / ac fama publica referēte /
ad nostrum peruenit auditum / imo uere / proh dolor /
oculis nostris uidimus / ac legimus / multos / & uarios er
rores / quosdam uidelicet iam per Cōcilia / ac predecesso
rum nostrorū Cōstitutiones / damnatos / heresim etiā

Grecorum & Bohemicam expresse continentes / alios
uero respectiue / uel hereticos / uel falsos / uel scādulosos /
uel piarum aurium offensiuos / uel simplicium mentiu
seductiuos / a falsis fidei cultoribus / qui per supbam cu
riositatem mundi gloriam cupientes / cōtra apostoli do
ctrinam / plus sapere uolunt / quam oporteat / que & gar
rultas (ut inquit Hieronymus) sine scripturarū aucto
ritate / non haberet fidem / nisi uiderentur peruersam do
ctrinā / etiam diuinis testimoniis / male tamen interpre
tatis / roborare. A quorū oculis Dei timor recessit / hu
mani generis hoste suggerēte / nouiter suscitatos / & nu
per apud quosdam leuiore in inclyta natione Germa
nica semiaros. Q̄ de eo magis dolemus ibi euenisse / qd̄
eandem nationem / & nos / & predecessores nostri in ui
sceribus semper gesserimus charitatis. Nam post tran
slatum ex Grecis a Romanā ecclesia in eisdem Germa
nos Imperium iidem predecessores nostri / & nos / eius
dem ecclesie aduocatos / defensoresq; ex eis semper acces
pimus. Quos quidem Germanos / Catholice ueritatis
uere Germanos / constat heresum acerrimos oppugna
tores semper fuisse / cuius rei testes sunt laudabiles ille
Constitutiones Germanorū Imperatorum pro liberta
te ecclesie / proq; expellendis / exterminandisq; ex omni
Germania Hereticis / sub grauissimis penis / etiam amif
sionis terrarum / & Dominionū / cōtra receptatores / uel
non expellentes olim edite / & a nostris predecessoribus
confirmate / que si hodie seruarentur / & nos / & ipsi utiq;
hac molestia careremus / Testis est in Concilio Cōstan
tien. Hussitarū / ac. Vuicleuistarum / necnō Hieronymi
Pragen. damnata ac punita perfidia, Testis est cōtens

cōtra Bohemos Germanorum sanguis effusus, Testis deniq; est predictorum errorum seu multoz ex eis per Colonien. & Louanien. Vniuersitates/ utpote agri Dominici piissimas/ religiosissimasq; cultrices non minus docta q̄ uera/ ac sancta confutatio/ reprobatio/ & damnatio. Multa quoq; alia allegare possemus/ q̄ ne historia texere uideamur p̄mittēda censuimus. Pro Pastoralis igit officii diuina gratia nobis iniuncti cura/ quā gerimus/ p̄dictoz errorz uirus pestifex ulterius tollerare/ seu dissimulare/ sine Xpiane Religiois nota/ atq; orthodoxe fidei iniuria/ nullo modo possumus. Eorum autē errorum aliquos presentibus duximus inserendos/ quorum tenor sequitur/ & est talis. ¶ Heretica sentētia est/ sed usitata/ Sacramenta noue legis iustificantem gratiā illis dare/ qui non ponunt obicem. In puero post baptismum negare remanens peccatum est Paulū & Xpm simul conculcare. Fomes peccati/ etiam si nullum adsit actuale peccatum moratur exeuntem a corpore animā ab ingressu celi. Imperfecta charitas morituri/ fert secuz necessario magnum timorem/ qui se solo satis est facere penam purgatorii & impedit introitum regni. Tres esse partes penitentie Contritionem/ Cōfessionem / & Satisfactionem/ non est fundatum in sacra scriptura / nec in antiquis sanctis Xpianis Doctoribus. Cōtritio que paratur per discussionem/ collectionem/ & detestationē peccatorum/ qua quis recogitat annos suos in amaritudine anime sue/ ponderando peccatorum grauitatem/ multitudinem/ feditatem/ amissionem eterne beatitudinis/ ac eterne damnationis acquisitionem/ hec contritio facit Hypocritā imo magis peccatorem. Verissimuz est

prouerbium & omnium doctrina de Contritionibus/ hucusq; data prestantius/ de cetero non facere/ summa penitentia/ optima penitentia/ noua uita. Nullo modo presumas confiteri peccata uenialia/ sed nec omnia mortalia/ q̄a impossibile est/ ut omnia mortalia cognoscas/ Vnde in primitiua ecclesia solum manifesta mortalia cōfitebantur. Dum uolumus omnia pure confiteri/ nihil aliud facimus/ quā qd̄ misericordie Dei nihil uolumus relinquere ignoscendum. Peccata non sunt ulli remissa nisi remittente sacerdote credat sibi remitti/ imo peccatū maneret/ nisi remissum crederet/ nō enim sufficit remissio peccati & gratie donatio/ sed oportet etiā credere esse remissum. Nullo modo confidas absolui / propter tuā contritionem/ sed propter uerbum Xpi/ quodcūq; solueris &c. Hic inquā confide si sacerdotis obtinueris absolutionem/ & crede fortiter te absolutum/ & absolutus uere eris/ quicquid sit de contritione. Si per impossibile confessus non esset contritus aut sacerdos nō serio / sed ioco absolueret/ si tamen credat se absolutum uerissime est absolutus. In sacramēto penitentie ac remissione culpe nō plus facit Papa/ Ep̄s/ quā infimus sacerdos/ imo ubi non est sacerdos/ eque tm̄ quilibet Xpianus/ etiam si mulier aut puer esset. Nullus debet sacerdoti respōdere se esse contritum nec sacerdos requirere. Magnus est error eorum qui ad sacramenta Eucharistie accedūt/ huic innixi/ qd̄ sint confessi/ qd̄ non sint sibi consci alicuius peccati mortalis/ qd̄ premiserint orationes suas / & preparatoria/ omnes illi ad iudicium sibi manducant/ & bibunt/ sed si credant & confidant se gratiam ibi consecuturos/ hec sola fides facit eos puros & dignos. Con

sultum uidetur q̄ ecclesia in cōmuni Concilio statueret
laicos sub utraq; specie cōmunicandos/nec Bohemi cō
municātes sub utraq; specie sunt heretici/ sed scismatici.
¶ Thesauri ecclesie unde Papa dat indulgētias nō sunt
merita Xpi/ & sanctorum. Indulgētie sunt pie fraudes
fidelium/ & remissiones bonorum operum / & sunt de
numero eorum que licent/ & non de numero eorū que
expediunt. Indulgentie/his qui ueraciter eas consequū
tur/nō ualent ad remissionem pene pro peccatis actua
libus debite apud diuinam iusticiam. Seducuntur cre
dentes indulgentias esse salutare/ & ad fructū spiritus
utiles. Indulgentie necessarie sunt solum publicis crimi
nibus/ & proprie conceduntur duris solūmodo/ & im
patientibus. Sex generibus hominum indulgentie nec
sunt necessarie/nec utiles/uidelicet mortuis/ seu moritu
ris/ Infirmis/ legitime impeditis/ his qui non cōmiser
runt crimina/ his qui crimina cōmiserunt/ sed non pu
blica / his qui meliora operantur. Excōmunicationes
sunt tantum externe pene/ nec priuant hominem com
munibus spūalibus ecclesie orationibus. Docendi sunt
Xpiani plus diligere excōmunicationem/ q̄ timere. Ro
manus Pontifex Petri successor non est Xpi Vicarius
super omnes totius mūdi ecclesias/ ab ipso Xpo in bea
to Petro institutus. Verbum Xpi ad Petrum/ quodcū
q; solueris super terram &c. extenditur dūtaxat ad lega
ta ab ipso Petro. Certū ē in manu ecclie/ aut Pape pror
sus non esse/ statuerē articulos fidei/ imo nec leges mo
rum/ seu bonorum operum. Si Papa cum magna par
te ecclesie sic uel sic sentiret/ nec etiam erraret / adhuc nō
est peccatum/ aut heresis contrarium sentire/ presertim
in re non

in re non necessaria ad salutem/ donec fuerit per Conci
lium uniuersale alterum reprobatum/ alterum appro
batum. Via nobis facta est enarrādi auctoritatem Cō
ciliorum/ & libere cōtradicens eorum gestis/ & iudicā
di eorum decreta/ & confidenter cōfitendi/ quicquid ue
rum uidetur/ siue probatum fuerit / siue reprobatum a
quocūq; Concilio. Aliqui articuli Ioannis Hus cō
denati in Concilio Constantiē. sunt Xpianissimi/ ue
rissimi/ & euangelici/ quos nec uniuersalis ecclesia pos
set damnare. In omni opere bono iustus peccat. Opus
bonum optime factum est ueniale peccatū. Hereticos
comburī est contra uoluntatem spiritus. Preliari aduer
sus Turcas est repugnare Deo uisitati iniquitates no
stras per illos. Nemo est certus se non semper peccare
mortaliter propter occultissimum superbie uitium. Li
berum arbitrium post peccatum est res de solo titulo/
& dum facit quod in se est peccat mortaliter. Purgato
rium non potest probari ex sacra scriptura/ que sit in ca
none. Anime in purgatorio non sunt secure de eorum
salute/ saltem omnes/ nec probatum est ullis/ aut ratio
nibus/ aut scripturis/ ipsas esse extra statum merēdi/ aut
augende charitatis. Anime in purgatorio peccant sine
intermissione/ quādiu querunt requiem/ & horrent pe
nas. Anime ex purgatorio liberate suffragiis uiuentium
minus beantur quam si per se satisfacissent. Prelati ec
clesiastici/ & principes seculares nō malefacerent si om
nes saccos mendicitatis delerent. ¶ Qui quidem er
rores/ respectiue/ quam sint pestiferi / quam perniciosi /
quam scandalosi/ quam piarum/ & simplicium mētium
seductiu/ quam deniq; sint contra omnem charitate/

b

ac. S. R. E. matris omnium fidelium / & Magistre fidei
reuerentiam / atq; neruum ecclesiastice discipline, obediē
tiam sci' icet / que fons est / & origo omnium uirtutum,
sine qua facile unusquisq; infidelis esse conuincitur / ues
mo sine mētis ignorat. Nos igitur in premissis / utpote
grauissimis / propēsius (ut decet) procedere / nec nō hu
iusmodi pesti / morboq; canceroso / ne in agro Domi
nico tanq; uepris nociua ulterius serpat / uiam præclude
re cupientes / habita super predictis erroribus / & eorū
singulis, diligenti trutinacione / discussione / ac districto
examine / naturaq; deliberatione / omnibusq; rite pensa
tis / ac sepius uentilatis cum uenerabilibus fratribus nos
tris. S. R. E. Card. ac Regularium ordinū Prioribus /
seu ministris generalibus / pluribusq; aliis sacre Theolo
gie / nec nō utriusq; iuris professoribus / siue Magistris /
& quidem peritissimis, Reperimus eosdem errores / res
pectiue (ut prefertur) aut articulos nō eē Catholicos /
nec tanq; tales esse dogmatizandos / sed contra Catho
lice ecclesie doctrinam / siue traditionem / atq; ab ea uerā
diuinarum scripturarum receptam interpretatiōem / cu
ius auctoritati ita acquiescendum censuit Augustinus /
ut dixerit se Euangelio non fuisse crediturum nisi eccle
sie catholice interuenisset auctoritas. Nam ex eisdem er
roribus / uel eorum aliquo / uel aliquibus palam sequit'
eandem ecclesiam / que Spiritu sancto regitur / errare / &
semp errasse. Quod est utiq; contra illud / quod Xps
discipulis suis in ascensione sua (ut in sancto Euāgelio
Mathei legitur) promisit / dicens / Ego uobiscum sum
usq; ad consumationem seculi. Nec nō contra sanctoꝝ
Patrum determinationes / Conciliorum quoq; / & sum

moꝝ Pontificum expressas ordinatiōes / seu Canones /
quibus nō obtemperasse, omnium heresum / & scisma
tum, teste Cypriano, fomes, & causa semp fuit. De eoꝝ
rūdem itaq; Venerabiliū fr̄m nꝝoꝝ Consilio / & assen
su / ac omnium / & singulorum predictorum matura de
liberatione predicta / auctoritate omnipotentis Dei / &
beatorum Apostolorum Petri / & Pauli / & nostra / pre
fatos omnes, & singulos articulos, seu errores, tanq; (ut
p̄mittitur) respectiue hereticos / aut scādalosos / aut fal
sos / aut piarū auriū offensiuos / uel simpliciū mētium se
ductiuos / & ueritati Catholice obuiantes dānamus / re
probamus / atq; oīno reuicimus / ac p̄ dānatis / reproba
tis / & reiectis ab oībus utriusq; sexus Xpi fidelibus ha
beri debere, hanc serie decernimus / & declaramus. Inhi
bentes in uirtute sancte obedientie / ac sub maioris excō
municationis late Inie. Nec non quo ad ecclesiasticas / &
regulares p̄sonas, Ep̄aliūz oīum etiā Patriarchaliū / Me
tropolitān. & aliarū Cathedraliū ecclesiarū / Monasterio
rū quoq; / & Prioratuū / etiā Cōuentualium / & quorū
cūq; dignitatū / aut beneficiorū ecclesiasticorū / seculariū /
aut quorūuis ordinū regulariū / priuationis / & inhabi
litas ad illa / & alia in posterū obtinēda. Quo uero ad
Cōuentus / capitula / seu domos / aut pia loca / seculariū /
uel regulariū / etiā mendicātiū / nec nō uniuersitatis ē
studiorū generalium / quorumcūq; priuilegiōꝝ / Indultoꝝ
rum a sede Apostolica / uel eius Legatis / aut alias quorū
modolibet habitorum / uel obtentorū cuiuscūq; tenoris
existent. Nec non nominis / & potestatis studium Ge
nerale tenēdi / legendi / ac interpretandi qualuis scias / & fa
cultates / & inhabilitatis ad illa / & alia i posterū obtinēda

Predicationis quoque officii/ac amissionis studii generalis / & omnium priuilegiorum eiusdem. Quo uero ad seculares eiusdem excommunicationis/nec non amissionis cuiuscumque Emphyteosis / seu quorumcumque feudorum/ tam a Ro. Ecclesia/ quam alias quomodolibet obtentorum/ ac etiam inhabilitatis ad illa/ & alia imposteque obtinenda/ Nec non quo ad omnes/ & singulos superius nominatos/ inhibitionis ecclesiastice/ sepulture/ inhabilitatisque ad omnes & singulos actus legitimos/ infamie/ ac diffidationis/ & criminis lese Maiestatis/ & hereticorum/ & fautorum eorundem in iure expressis penis/ eo ipso & absque ulteriori declaratione/ per omnes/ & singulos supradictos/ si (quod absit) contrafecerint/ incurrendis. A quibus uigore cuiuscumque facultatis/ ac clausularum etiam in Confessionibus quibusuis personis/ sub quibusuis uerborum formis contentarum/ nisi a Roman. Pontifice/ uel alio ab eo ad id in specie facultatem habente/ preterquam in mortis articulo constituti/ absolui nequeant/ Omnibus/ & singulis utriusque sexus Christi fidelibus/ tam laicis quam clericis/ secularibus/ & quorumuis ordinum regularibus/ & aliis quibuscumque personis/ cuiuscumque status/ gradus/ uel conditionis existant/ & quacumque ecclesiastica/ uel mundana prefulgeant dignitate/ etiam Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus/ Patriarchis Primatibus/ Archiepiscopis/ Episcopis/ Patriarchalibus/ Metropolitanis/ & aliarum Cathedralium/ Collegiatarum/ ac inferiorum ecclesiarum Prelatis/ clericis/ aliisque personis ecclesiasticis/ secularibus/ & quorumuis ordinum/ etiam mendicantium/ Regularibus/ Abbatibus/ Prioribus/ uel Ministris generalibus/ uel particularibus fratribus/ seu Religio-

sis/exemptis/ & non exemptis. Studiorum quoque uniuersitatibus/ secularibus/ & quorumuis ordinum/ etiam mendicantium Regularibus/ Nec non Regibus/ Imperatoris Electoribus/ Principibus/ Ducibus/ Marchionibus/ Comitibus/ Baronibus/ Capitaneis/ Conducibus/ Domicellis/ omnibusque officialibus/ Iudicibus/ Notariis/ ecclesiasticis/ & secularibus/ Communitatibus/ Uniuersitatibus/ Potestatibus/ Ciuitatibus/ Castris/ terris/ & locis/ seu eorum/ uel earum Ciuibus/ habitatoribus/ & Incolis/ ac quibusuis aliis personis/ Ecclesiasticis/ uel Regularibus (ut praefertur) per uniuersum Orbem ubicumque/ praesertim in Alemania existentibus/ uel pro tempore futuris/ ne praefatos errores/ aut eorum aliquos/ prouersamque doctrinam huiusmodi asserere/ affirmare/ defendere/ predicare/ aut illi quomodolibet/ publice/ uel occulte/ quouis quesito ingenio/ uel colore/ tacite/ uel expressis se fauere presumant. Insuper quia errores praefati/ & plures alii continentur in libellis/ seu scriptis cuiusdam Martini Luther/ dictos libellos/ & omnia dicti Martini scripta/ seu Predicationes/ in latino/ uel quocumque alio idioma/ reperiuntur/ in quibus dicti errores/ seu eorum aliqui continentur/ similiter damnamus/ reprobamus/ atque omnino reuicimus/ & prae omnino damnatis/ reprobatis/ ac reiectis/ ut praefertur/ haberi uolumus. Mandantes in uirtute sanctae obedientiae/ & sub penis praedictis/ eo ipso incurrendis/ Omnibus/ & singulis utriusque sexus Christi fidelibus superius nominatis/ ne huiusmodi scripta/ libellos/ predicationes/ seu cedulas/ uel in eis contenta Capitula/ errores/ aut articulos supradictos continentia/ legere/ asserere/ predicare/ laudare/ imprimere/ publicare/ uel de-

fendere/per se/uel alium/seu alios/directe/uel indirecte/
tacite/uel expresse/publice/uel occulte/ aut in domibus
suis/siue aliis/publicis/uel priuatis locis tenere quoquo
modo presumant/quinimo illa statim post harum pu
blicationem ubicūq; fuerint/per ordinarios, & alios su
pradiētos diligēter quesita/publice, & solemniter in pre
sentia Cleri, & Populi, sub oībus, & singulis supradis
ctis penis, comburant. Quod uero ad ipsū Martinū
attinet/Bone Deus/quid pretermisimus/quid non fecis
mus/quid paterne charitatis omisimus/ut eum ab hu
iusmodi erroribus reuocaremus? Postq̄ enim ipsum cis
tauimus mitius cum eo procedere uolentes/illum inuis
tauimus/atq; tam per diuersos tractatus cum Legato
nostro habitos/quā p litteras nostras, hortati fuimus,
ut a predictis erroribus discederet/aut ad nos oblato eti
am saluo cōductu/ & pecunia ad iter necessaria, sine me
tu/seu timore aliquo/ quez perfecta charitas foras mit
tere debuit/ueniret/ ac Saluatoris nostri / Apostolique
Pauli exemplo, non in occulto/sed palam/& in facie lo
queretur/Quod si fecisset/p certo (ut arbitramur) ad
cor reuertus/errores suos cognouisset/nec in Romana
Curia/quam tantopere/uanis maliuolorū rumoribus/
plusq̄ oportuit/tribuendo/uituperat/tot reperisset eras
ta/docuissimusq; eum, luce clarius/sanctos Romanos
Pontifices predecessores nostros/ quos preter omnem
modestiam iniuriōse lacerat/in suis Canonibus/seu Cō
stitutionibus, quas mordere nititur, nunq̄ errasse/quia
iuxta Prophetas/nec in Galahad Resina/nec Medicus
deest/sed obaudiuit semper/& predicta Citatione/om
nibusq; & singulis supradictis spretis, uenire contem

plē / ac usq; in presentem diem contumax/atq; animo
indurato, censuras ultra Annum sustinuit/& quod des
terius est / addens mala malis/de citatione huiusmodi
notitiam habens/in uocem temerarie appellationis pro
rupit/ad futurum Concilium, contra Constitutionem
Pii Secundi / ac Iulii Secundi predecessorum nostros
rum, qua cauetur taliter appellantes Hereticorum pe
na plectendos (Frustra etiam Cōciliū auxiliū implo
rauit / qui illi se non credere palam profiteretur) Ita ut
contra ipsum/tanquam de fide notorie suspectum/is
mo uere Hereticum/absq; ulteriori citatione / uel mo
ra/ad cōdemnationem/& damnationem eius / tanquā
Heretici/ ac ad omnium/ & singularum suprascriptas
rum penarum / & censurarum seueritatem procedere
possemus / Nihilominus de eorundem fratrum nos
trorum Consilio/Omnipotentis Dei imitantes cle
mentiam, qui non uult mortem peccatoris/ sed mas
gis ut conuertatur / & uiuat / Omnium iniuriarum
hactenus nobis/ & Apostolice Sedi illatarum oblit/
omni qua possumus pietate uti decreuimus/& quan
tum in nobis est agere / ut proposita mansuetudinis
uia ad cor reuertatur / & a predictis recedat erro
ribus / ut ipsum tanq̄ filium illum prodigum ad greg
mīum Ecclesie reuertentem benigne recipiamus.
Ipsū igitur Martinum / & quoscūq; ei adheren
tes / eiusq; receptatores / & fautores / per uiscera mi
sericordie Dei Nostri / & per Asperionem Sanguis
nis Domini Nostri Iesu Christi / quo, & per quem
humani generis redemptio / & Sancte Matris Ec
clesie edificatio facta est / ex toto corde hortamur /

**& obsecramus/ut ipsius Ecclesie pacem/unitatem/ & ue-
ritatem/ pro qua ipse Saluator tam instanter orauit ad
patrem/turbare desistant/ & a predictis tam perniciosis
erroribus prorsus abstineant/ Inuenturi apud nos si effe-
ctualiter paruerint/ & paruisse per legitima documenta
nos certificauerint/paterne charitatis affectum/ & aper-
tum mansuetudinis/ & clementie fontem. Inhibentes
nihilominus eidem Martino ex nunc/ ut interim ab oī
predicatione/seu predicationis officio omnino desistat/
Alioquin ut ipsum Martinum/ si forte Iustitie/ & uirtu-
tis amor a peccato non retrahat/ Indulgētieq; spes/ ad
penitentiam non reducat/penarum terror coerceat di-
scipline/ Eūdem Martinum/eiusq; adherentes/compli-
ces/fautores/ & receptatores tenore presentium requis-
rimus/ & monemus/ in uirtute sancte obediētie/ & sub
predictis omnibus/ & singulis penis/ eo ipso incurren-
do/ districte precipiēdo mandamus/quatinus infra Se-
xaginta dies/ quorum Viginti pro primo/ Viginti pro
secūdo/ & reliquos uiginti dies pro tertio/ & perempto-
rio termino assignamus/ab affixione presentium in lo-
cis infra scriptis/immediate sequētes numerandos. Ipse
Martinus/ Complices/fautores/adherentes/ & recepta-
tores predicti a prefatis erroribus/eorumq; predicatione/
ac publicatione/ & assertionem/defensione quoq; / &
librorum/seu scripturarum editione/super eisdem/ siue
eorum aliquo omnino desistant/librosq; / ac scripturas
omnes/ & singulas/prefatos errores/seu eorum aliquos
quomodolibet continentes/ comburant / uel comburi
faciant. Ipse etiam Martinus/errores/ & assertiones hu-
iusmodi omnino reuocet/ac de reuocatione huiusmodi
per publica**

per publica documenta in forma iuris ualida / in mani-
bus duorum Prelatorum consignata/ad nos infra ali-
os similes sexaginta dies transmittenda/uel per ipsum
met(si ad nos uenire uoluerit / quod magis placeret)
cum prefato plenissimo saluo conductu/quem ex nūc
cōcedimus/deferenda/nos certiores efficiat / ut de eius
uera obedientia nullus dubitationis scrupulus ualeat
remanere. Alias si (quod absit) Martinus prefatus/cō-
plices/fautores/adherentes/ & receptatores predicti se-
cus egerint/seu premissa omnia/ & singula infra termi-
num predictum cum effectu nō adimpleuerint/ Apo-
stoli iuitantes doctrinam / qui hereticum hominem/
post primam / & secundam correctionem/uitandum
docuit/ex nunc prout ex tunc/ & econuerso / eundem
Martinum/complices/adherentes/fautores/ & recepta-
tores prefatos/ & eorum quemlibet / tanq̄ aridos pal-
mites in Xpō non manentes/sed doctrinam contrari-
am/Catholice fidei inimicam/siue scandalosam/seu dā-
natam/in non modicam offensā diuine maiestatis/ ac
uniuersalis Ecclesie / & fidei Catholice detrimentum/
& scandalum dogmatizantes/ & predicantes/ Claves
quoq; Ecclesie/uilipendētes notorios/ & pertinaces he-
reticos eadem auctoritate fuisse/ & esse declarantes/eos-
dem ut tales harum serie condemnamus/ & eos pro ta-
libus haberi/ab omnibus utriusq; sexus Xpi fidelibus
supradictis uolumus/ & mandamus. Eoq; omnes/ &
singulos/omnibus supradictis/ & aliis contra tales a iu-
re inflētis penis presentium tenore subicimus / & eis-
dem irretitos fuisse/ & esse decernimus/ & declaramus.
Inhibemus preterea sub omnibus/ & singulis premissis

penis/ eo ipso incurrendis/ omnibus/ & singulis Xpi fi-
delibus superius nominatis / ne scripta etiam prefatos
errores non continentia/ ab eodem Martino quem o-
dolibet cōdita / uel edita/ aut condenda/ uel edenda/ seu
eorum aliqua/ tanq̄ ab homine Orthodoxe fidei Inimi-
co/ atq; ideo uehementer suspecta / & ut eius memoria
omnino deleatur de Xpi fidelium consortio/ legere/ as-
serere/ predicare/ laudare/ imprimere/ publicare/ siue des-
fendere/ per se/ uel alium/ seu alios/ directe/ uel indirecte/
tacite/ uel expresse/ publice/ uel occulte/ seu in domibus
suis/ siue aliis locis/ publicis / uel priuatis / tenere quo-
quo modo presumant. Quinimo illa comburant (ut
prefertur). Monemus isuper omnes/ & singulos Xpi
fideles supradictos sub eadem excomunicationis late-
sententie pena/ ut hereticos predictos declaratos/ & cō-
demnatos/ mandatis nostris non obtemperantes/ post
lapsum termini supradicti euitent / & q̄tum in eis est
euitari faciant/ nec cum eisdem/ uel eorum aliquo/ cōmer-
tium/ aut aliquam conuersationem/ seu cōmunionem
habeant/ nec eis necessaria ministrent. Ad maiorem p̄-
terea dicti Martini/ suorumq; complicū/ fautorum/ &
adherentium/ ac receptatorum predictorum/ sic post la-
psum termini predicti declaratorum hereticorum, &
condemnatorum confusionem/ Vniuersis/ & singulis
utriusq; sexus Xpi fidelibus, Patriarchis/ Archiepis/
Epis, Patriarchalium, Metropolitan. & aliarum Cas-
thedralium/ Collegiatarum/ ac inferiorum ecclesiarum
Prelatis/ Capitulis, aliisque personis ecclesiasticis/ secula-
ribus, & quorumuis ordinum, etiam Mendicantium
(prefertim eius cōgregationis, cuius dictus Martinus

est professus, & in qua degere, uel morari dicitur) Re-
gularibus, exemptis, & non exemptis, nec non uniuersis,
& singulis Principibus, quacumq; ecclesiastica, uel
mundana, fulgentibus dignitate/ Regibus, Imperato-
ris Electoribus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus,
Baronibus, Capitaneis, Conductoribus, Demicellis,
Cōmunitatibus, Vniuersitatibus, Potentatibus, Ciui-
tatibus, Terris, Castris, et locis, seu eorum habitatoris-
bus, Ciuibus, et Incolis/ omnibusq; aliis et singulis su-
pradictis, per uniuersum Orbem, prefertim in eadem
Alemania constitutis, mandamus, quatinus sub predi-
ctis omnibus/ et singulis penis, ipsi/ uel eorum quilibet
prefatum Martinum, complices, adherentes, receptan-
tes, et fautores personaliter capiāt, et captos ad nostrā
instantiam retineāt, et ad nos mittant. Reportaturi, p̄
tam bono opere, a nobis, et sede Apostolica remunera-
tionem, premiumq; condignum, uel saltem eos, et
eorum quemlibet de Metropolitan. Cathedralibus,
Collegiatis, et aliis Ecclesiis, Domibus, Monasteriis,
Conuentibus, Ciuitatibus, Dominiis, Vniuersitatibus,
Communitatibus, Castris, Terris, ac locis res-
pectiue, tam Clerici, et Regulares, quā laici omnes,
& singuli supradicti omnino expellant. Ciuitates uero
Dominia/ Terras/ Castra/ uillas/ Comitatus/ fortifica-
cia/ oppida/ & loca quecūq; ubilibet cōsistētia/ earum/
& eorum respectiue, Metropolitan. Cathedrales/ Col-
legiatas/ & alias ecclesias/ Monasteria/ Prioratus/ Do-
mus/ Conuentus/ & loca religiosa/ uel pia/ cuiuscumq;
ordinis (ut prefertur) ad que prefatum Martinum/ uel
aliquē ex predictis declinare cōtigerit/ q̄diu ibi p̄māserit

& triduo post recessum/ecclesiastico subiiciamus inter
dicto. Et ut premissa omnibus inotescant/madamus
insuper uniuersis Patriarchis/ Archiepis/ Episcopis/Patriar
chalem/Metropolitanum.& aliarum Cathedralium / ac
Collegiatarum Ecclesiarum Prelatis/Capitulis/aliisque
personis ecclesiasticis/secularibus/& quorumuis ordi
num supradictorum regularibus/fratribus/religiosis/
Monachis/exemptis/& non exemptis/supradictis / ubi
libet/presertim in Alemania, constitutis/quatinus ipsi/
uel eorum quilibet sub similibus censuris/& penis/eo
ipso incurrendis /Martinum/omnesque/& singulos su
pradictos/qui elapso termino huiusmodi mandatis/seu mo
nitis nostris non paruerint/in eorum ecclesiis/Dominicis/
& aliis festiuis diebus/dum inibi maior populi multi
tudo ad diuina conuenerit/declaratos Hereticos/& con
demnatos publice nuncient/faciantque/& mandent ab
aliis nunciari/& ab omnibus arctius euitari. Nec non om
nibus Christi fidelibus/ut eos euitent/pari modo sub predi
ctis censuris / & penis. Et presentes litteras uel earum tran
scriptum sub forma infra scripta factum in eorum ec
clesiis/Monasteriis/Domibus/Conuentibus/& aliis
locis/legi/publicari/atque affigi faciant. ¶ Excomunica
mus quoque/& anathematizamus omnes/& singulos
cuiuscumque status/gradus/conditionis/preminentie/di
gnitatis/aut excellentie/ fuerint/qui quominus presen
tes littere/uel earum transcripta/ copie/seu exemplaria
in suis Terris/& Dominiis legi/affigi/& publicari pos
sint/secerint/uel quoquo modo procurauerint/per se/uel ali
um/seu alios/publice/uel occulte/directe/ uel indirecte/
tacite/uel expresse. Postremo quia difficile foret presen

66
tes litteras ad singula queque loca deferri/in quibus nec
cessarium foret / Volumus/ & Apostolica auctoritate
decernimus/ quod earum transcriptis manu publici no
tarii confectis/& subscriptis/ uel in alma Urbe Impres
sis/& sigillo alicuius ecclesiastici prelati munitis/ ubique
stetur/& plena fides adhibeatur/ prout originalibus lit
teris staretur/& adhiberetur/ si forent exhibite/ uel ostē
se. Et ne prefatus Martinus/ omnesque alii supradicti /
quos presentes littere quomodolibet concernunt /
ignorantiam earundem litterarum/& in eis contento
rum omnium/& singulorum pretendere ualeant/ lit
teras ipsas in Basilice Principis Apostolorum/ & Can
cellarie Apostolice/nec non Cathedralium Ecclesiarum/
Brandeburgensem. Misnensem. & Morspergensis. Valuis affigi
& publicari debere uolumus. Decernentes/quod earum
dem litterarum publicatio sic facta supradictum Mar
tinum/omnesque alios/& singulos pre nominatos/ quos
littere huiusmodi quomodolibet concernunt/ perinde
arctent/ac si littere ipse die affixionis / & publicationis
huiusmodi/eis personaliter lecte/& intimare forent. Quum
non sit uerisimile/quod ea/que tam patenter fiunt/ de
beant apud eos incognita remanere. Non obstantibus
Constitutionibus/& ordinationibus apostolicis. Seu
si supradictis omnibus/& singulis/uel eorum alicui/aut
quibusuis aliis a sede apostolica predicta/uel ab ea pos
testatem habentibus, sub quauis forma etiam Confes
sionalis/& cum quibusuis e fortissimis clausulis/
aut ex quauis causa / seu grauatione/indultu/
uel concessum existat/quod suspēdi/uel excom
municari non possint per applicas non facientes

plenam/ & expressam/ ac de uerbo ad uerbum/ nō autē
per clausulas generales id importātes de indulto huius
modi mentionem/ eiusdem indulti tenores/ causas/ &
formas/ petinde ac si de uerbo ad uerbum insererētur/
Ita ut omnino tollatur/ presentibus pro expressis habē
tes. ¶ Nulli ergo omnino hominum/ liceat hanc pagi
nam nostre damnationis/ reprobationis/ reiectionis/ de
creti/ declarationis/ inhibitionis/ uoluntatis/ mandati/
hortationis/ obsecrationis/ requisitionis/ monitionis/ as
signationis/ concessionis/ condemnationis/ subiectio
nis/ excōmunicationis/ & anathematizationis infringe
re/ uel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc at
temptare presumpserit/ indignationem omnipotentis
Dei/ ac beatorum Petri/ & Pauli Apostolorum eius se
nouerit incursum. Datum Romæ apud sanctum
Petrum/ Anno Incarnationis Dominice/ Millesimo/
Quingentesimo / Vigesimo . XVII. K̄s Iulii.
Pontificatus Nostri Anno Octauo.

Vila. R. Milanesius.

Albergatus.

Impressum Romæ per Iacobum Mazochium
De Mandato . S . D . N . Papæ .

Philippus Quintus in
Romæ. Optice not
DE SALAMANCA
GREGORIOSALES